

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI
Direcția Statistică

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA

la 31 decembrie 2007

Cercetarea statistică privind investițiile străine directe (ISD) a fost realizată de Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică. Obiectivul principal al cercetării a fost determinarea investițiilor străine directe în România la 31 decembrie 2007 pe baza soldului la începutul anului 2007 și a fluxurilor (mișcărilor) în cursul exercițiului financiar 2007, în întreprinderile investiție străină directă rezidente.

ASPECTE METODOLOGICE

• **Investiția străină directă:** relație investițională de durată, între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, creditele dintre acest investitor și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

• **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare al entităților fără personalitate juridică) sau cel puțin 10% din voturi, într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.

• **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

• **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens contrar investiției străine directe pe care o întreprindere investiție străină directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o participație de sub 10% din capitalul social al investitorului străin direct.

• **Componentele investițiilor străine directe:**

• **Capitaluri proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare aflat la dispoziția acestora.

• **Creditul net:** creditele primite de către întreprinderea investiție străină directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta, mai puțin creditele acordate de către întreprinderea investiție străină directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme.

• **Tipurile investițiilor străine directe** (diferențiate după contribuția fluxului de participării străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):

• **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero);

• **Fuziuni și achiziții** : preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți;

• **Dezvoltare de firme** : majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă .

REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE ISD 2007

1. Fluxul net de ISD în anul 2007

Intrările nete de ISD în anul 2007 au înregistrat un nivel de **7250 milioane euro** și sunt structurate astfel:

- **Participațiile** investitorilor străini direcți la capitalul social al întreprinderilor investiție directă din România în valoare de **2220 milioane euro** (31% din fluxul net de ISD). Din această sumă, 80 milioane euro constituie aportul în natură, ceea ce reprezintă 1,1% din total flux net;
- **Profitul net reinvestit** care a înregistrat un nivel de **1327 milioane euro** (18% din fluxul net). În determinarea acestuia a fost luată în considerare și pierderea netă în valoare de 2292 milioane euro, înregistrată de întreprinderile investiție directă care au încheiat exercițiul financiar 2007 cu pierderi, sumă cu care a fost diminuat profitul net realizat de către întreprinderile investiție directă profitabile și prin urmare și profitul reinvestit de către acestea;
- **Creditul net primit** de către întreprinderile investiție directă de la investitorii străini direcți inclusiv din cadrul grupului, în sumă de **3703 milioane euro**, ceea ce reprezintă 51% din fluxul net al ISD.

2. Soldul ISD la sfârșitul anului 2007

Soldul ISD la finele anului 2007 a înregistrat nivelul de **42770 milioane euro** și cuprinde și diferențele valorice provenite din reevaluări datorate modificării cursului valutar și a prețurilor, precum și din retratări contabile.

Participațiile la capitalul social și profiturile reinvestite ale întreprinderilor investiție directă erau la sfârșitul anului 2007 de **31501 milioane euro** (74% din soldul final al ISD), iar **creditul net** total primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, a înregistrat nivelul de **11269 milioane euro** (26% din soldul final al ISD). Creditul net cuprinde atât creditele pe termen mediu și lung cât și pe cele pe termen scurt acordate de către investitorii străini întreprinderilor lor din România, atât direct cât și prin intermediul altor firme nerezidente membre ale grupului.

2.1. Repartizarea ISD pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării investitorilor străini spre ramuri economice (conform CAEN Rev.1), ISD s-au localizat cu precădere în industria prelucrătoare (32,9% din total), în cadrul acesteia cele mai atractive pentru ISD fiind metalurgia (7,5%), industria alimentară, a

băuturilor și tutunului (5,2%), prelucrare țigii, produse chimice, cauciuc și mase plastice (4,4%), industria mijloacelor de transport (3,6%) și ciment, sticlă, ceramice (3,5%).

Activități care au atras de asemenea importante ISD sunt intermedierea financiară și asigurările, care cuprind activitatea bancară și de asigurări și reprezintă 23,3% din totalul ISD, comerțul cu amănuntul și cu ridicata (14%), construcții și tranzacții imobiliare (7,8%), telecomunicațiile (6,5%) precum și serviciile prestate întreprinderilor (4,5%). Se observă o pondere încă redusă, față de potențial, a unor domenii cum ar fi industria textilă, a confecțiilor și pielăriei (1,7%), precum și hoteluri și restaurante (0,6% din total ISD).

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2007
Repartizare pe principalele activități economice**

	milioane euro	
	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	42770	100,0
Industrie	17409	40,7
Industria extractivă	2046	4,8
Industria prelucrătoare, din care:	14071	32,9
- metalurgie	3219	7,5
- alimente, băuturi și tutun	2207	5,2
- prelucrare țigii, produse chimice, cauciuc și mase plastice	1870	4,4
- mijloace de transport	1546	3,6
- ciment, sticlă, ceramică	1511	3,5
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1023	2,4
- tehnică de calcul, aparate electrice, radio-TV, comunicații	818	1,9
- textile, confecții și pielărie	737	1,7
- mașini și echipamente	537	1,3
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	603	1,4
Energie electrică, termică, gaze și apă	1292	3,0
Intermedieri financiare și asigurări	9961	23,3
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	5970	14,0
Construcții și tranzacții imobiliare	3329	7,8
Poșta și telecomunicații	2784	6,5
Servicii prestate întreprinderilor *)	1940	4,5
Transporturi	529	1,2
Hoteluri și restaurante	270	0,6
Alte activități	578	1,4

*) Închirieri de mașini și echipamente și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor

2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile investiție directă

Având în vedere rolul foarte important în creșterea economică pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale, precum și caracterul stabil, de durată, pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus determinarea ponderii acestor categorii de destinații finale ale investițiilor în soldul ISD la finele anului 2007, cât și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold la finele anului 2007 în valoare de 21398 milioane euro, reprezintă 50% din totalul ISD, inducând un grad semnificativ de durabilitate al investiției străine directe.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2007**

Imobilizări corporale și necorporale
Repartizare pe principalele activități economice

	milioane euro	
	Imobilizări corporale și necorporale	
	Valoare	% din total investiții străine directe
TOTAL	21398	50,0
Industrie	11447	26,8
Industria extractivă	1654	3,9
Industria prelucrătoare, din care:	8744	20,4
- metalurgie	1923	4,5
- alimente, băuturi și tutun	1358	3,2
- mijloace de transport	1182	2,8
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	1093	2,5
- ciment, sticlă, ceramică	805	1,9
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobila	739	1,7
- tehnică de calcul, aparate electrice, radio-TV, comunicații	479	1,1
- textile, confecții și pielărie	468	1,1
- mașini și echipamente	289	0,6
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	408	1,0
Energie electrică, termică, gaze și apă	1049	2,5
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	3099	7,2
Construcții și tranzacții imobiliare	2131	5,0
Poștă și telecomunicații	1948	4,5
Intermedieri financiare și asigurări	1517	3,5
Servicii prestate întreprinderilor *)	370	0,9
Transporturi	310	0,7
Hoteluri și restaurante	249	0,6
Alte activități	327	0,8

*) Închirieri de mașini și echipamente și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor

2.3. Repartizarea ISD pe regiuni de dezvoltare

Din punct de vedere teritorial se observă orientarea cu precădere a ISD spre București-Ilfov (64,3%), alte regiuni de dezvoltare beneficiare de importante ISD fiind CENTRU (8,3%), SUD (6,9%), SUD-EST (5,7%) și VEST (5,5%).

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2007
Repartizare pe regiuni de dezvoltare**

milioane euro

	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	42770	100,0
BUCUREȘTI	27516	64,3
CENTRU	3541	8,3
SUD	2942	6,9
SUD-EST	2448	5,7
VEST	2365	5,5
NORD-VEST	1907	4,5
SUD-VEST	1379	3,2
NORD-EST	672	1,6

2.4. Repartizarea ISD pe țări de origine

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara deținătorului nemijlocit a cel puțin 10% din capitalul social al întreprinderilor investiție directă rezidente, conform principiului „immediate country basis”.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2007
Repartizare pe țări de origine**

milioane euro

	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	42770	100
Austria	9161	21,4
Olanda	6988	16,3
Germania	5020	11,7
Franța	3759	8,8
Grecia	3192	7,5
Italia	2617	6,1
Elveția	2191	5,1
Cipru	2015	4,7
Turcia	822	1,9
Ungaria	738	1,7
Luxemburg	633	1,5
Statele Unite ale Americii	581	1,4
Belgia	477	1,1
Spania	474	1,1
Marea Britanie	395	0,9
Virgine Britanice (Insulele)	384	0,9
Suedia	366	0,9
Cehia	341	0,8
Canada	256	0,6
Israel	185	0,4
Liban	179	0,4
Polonia	125	0,3
Gibraltar	112	0,3
BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare)	103	0,2
Alte țări *	1656	4,0

*) țări a căror investiție este mai mică de 100 milioane de euro

Primele 5 țări clasate după ponderea deținută în soldul ISD la 31 decembrie 2007 sunt: Austria (21,4% din soldul ISD la sfârșitul anului 2007, în scădere de la 23% în anul 2006), Olanda (16,3%, în scădere de la 17,1% în 2006), Germania (11,7%, în creștere de la 10,1%) și Franța (8,8% față de 8%), precum și Grecia (7,5%), care își menține ponderea din anul 2006.

3. Tipuri de investiții străine directe

Fluxul de participații la capital în întreprinderile ISD este diferențiat în *greenfield*, *fuziuni și achiziții* și *dezvoltare de firme* (a se vedea precizările metodologice).

Distribuirea celor trei tipuri de investiții în anul 2007 pe principalele activități economice se prezintă astfel:

	Greenfield		Fuziuni și achiziții		Dezvoltare de firme	
	mil. EUR	%	mil. EUR	%	mil. EUR	%
TOTAL, din care:	385,05	17,3	233,38	10,5	1601,52	72,2
Industrie, din care:	166,83	7,5	140,65	6,3	242,40	10,9
Industria extractivă	0,00	0,0	0,00	0,0	4,12	0,2
Industria prelucrătoare	160,64	7,2	140,65	6,3	306,19	13,8
Energie electrică, termică, gaze și apă	6,19	0,3	0,00	0,0	-67,91	-3,1
Intermedieri financiare și asigurări	156,07	7,0	50,30	2,3	856,72	38,6
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	7,91	0,4	0,98	0,00	180,79	8,1
Construcții și tranzacții imobiliare	14,92	0,7	32,84	1,5	160,24	7,2
Poștă și telecomunicații	0,00	0,0	0,00	0,0	7,89	0,4
Alte activități	39,32	1,7	8,61	0,4	153,48	7,0

Pentru a se putea aprecia impactul de durată al *investițiilor greenfield* asupra economiei, au fost evidențiate și acumulările de investiții străine directe în întreprinderile înființate prin investiții *greenfield*, denumite *întreprinderi greenfield*. La finele anului 2007 distribuția pe principalele activități economice a soldului investițiilor străine directe în *întreprinderi greenfield* se prezintă astfel:

	Total ISD mil. EUR	din care:	
		Investiții străine directe în întreprinderi greenfield	
		mil. EUR	%
TOTAL, din care:	42770	23667	55,3
Industrie, din care:	17409	7316	42,0
Industria extractivă	2046	147	7,2
Industria prelucrătoare	14071	6625	47,1
Energie electrică, termică, gaze și apă	1292	544	42,1
Intermedieri financiare și asigurări	9961	4685	47,0
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	5970	5393	90,3
Construcții și tranzacții imobiliare	3329	2327	69,9
Poștă și telecomunicații	2784	1430	51,4
Alte activități	3317	2516	75,9

4. Veniturile realizate din ISD

În anul 2007 veniturile realizate din ISD s-au situat la nivelul de 4350 milioane euro. Dintre acestea, partea cea mai importantă (4084 milioane euro respectiv 94% din total venituri) o reprezintă veniturile din participații la capital structurate în dividende repartizate și profituri reinvestite, în cadrul exercițiului financiar 2007.

Profiturile reinvestite în valoare de 1327 milioane euro corespund unei ponderi de 30% în total venituri și au înregistrat o scădere cu 5,0% față de anul 2006, iar **dividendele repartizate** în valoare de 2757 milioane euro au o pondere de 63% în total venituri.

Veniturile nete din **dobânzi primite** de către investitorii străini direcți la creditele acordate întreprinderilor lor din România rămân de mică anvergură, cu un nivel de numai 266 milioane euro, ele reprezentând 6% din venituri.

5. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă

Activitatea întreprinderilor investiție străină directă, în ansamblul ei, are un impact pozitiv asupra balanței comerciale a României, contribuția la exporturi fiind de 70,8%, în timp ce la importuri este de 59,2%.

	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)	
	Întreprinderi investiție străină directă	% din total ramură	Întreprinderi investiție străină directă	% din total ramură
Total, din care:	20563	70,8	29675	59,2
Industrie, din care:	18273	77,5	18111	78,2
Industria prelucrătoare	17349	77,2	17252	78,2
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	1876	62,7	9646	47,7
Alte activități	414	16,8	1918	28,5

NOTĂ: Exporturile și importurile sunt agregate după activitatea de bază a firmelor, conform CAEN rev. 1. Nu sunt incluse exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN 75 Administrație publică și 96/97 Activități gospodării private.

*

* *

Au fost cercetate exhaustiv 5918 întreprinderi, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5760 de unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (38 de unități), toate societățile comerciale de asigurări cu capital străin (32 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 milioane RON, 88 de unități).

Reprezentativitatea la nivel de regiune de dezvoltare și diviziune CAEN este asigurată de întreprinderile investiție străină directă cercetate exhaustiv, care dețin o pondere de 91% în soldul ISD la 31 decembrie 2007.

Din mulțimea de întreprinderi investiție străină directă ce nu au fost cuprinse în cele cercetate exhaustiv (circa 37800) a fost extras un eșantion format din 1119 unități. Volumul total de unități cercetate (exhaustiv plus eșantion) a fost de 7037.

Gradul de eroare al rezultatelor cercetării statistice privind investițiile străine directe în România la 31 decembrie 2007, fluxuri și solduri, calculat în baza coeficienților de variație rezultați în urma extinderii datelor raportate de către întreprinderile din eșantion este de $\pm 3\%$, fiind garantat cu o probabilitate de 97%.

* *

*